

Brugpensioen bij herstructureringen

Ondernemingen die door de federale minister van Werk worden erkend als onderneming in moeilijkheden of herstructurering, kunnen afwijkingen verkrijgen op het conventioneel brugpensioen. Zo kunnen ze worden vrijgesteld van de verplichting iemand anders in dienst te nemen, kan de opzeggingstermijn worden ingekort en kan de brugpensioenleeftijd worden verlaagd. Dit afwijkende stelsel maakte eind 2011 ongeveer een derde van het aantal brugpensioenen uit.

Het Rekenhof heeft onderzocht of de erkenningsprocedure om deze afwijkingen te verkrijgen, correct wordt toegepast en efficiënt wordt beheerd. Vooraleer dit te toetsen, ging het na of de regelgeving duidelijk, coherent en handhaafbaar is. De erkenning van ondernemingen in moeilijkheden of in herstructurering wordt geregeld door hoofdstuk VII van het koninklijk besluit tot regeling van het conventioneel brugpensioen van 3 mei 2007.

Er blijken problemen te zijn met de kwaliteit van deze regelgeving. Heel wat bepalingen zijn moeilijk handhaafbaar. Bovendien blijken de criteria die in de praktijk worden toegepast, enigszins te verschillen van wat omschreven staat in het koninklijk besluit. De "interne jurisprudentie" van de adviescommissie Brugpensioenen voegt regels toe en stelt bijkomende eisen aan de aanvraag tot erkenning. Omdat deze bijkomende regels en vereisten niet gepubliceerd zijn, is het geheel weinig transparant.

Het Rekenhof stelde vast dat waar de regelgeving duidelijk, coherent en handhaafbaar is, de erkenning volgens de reglementaire criteria gebeurt. Vermits dit op heel wat punten echter niet het geval is, is er veel ruimte voor interpretatie en bestaat het risico op een eerder welwillende invulling van de regels door de administratie.

De erkenningsprocedure verloopt volledig op basis van papieren dossiers. Er is geen geïnformatiseerd dossieropvolgingssysteem. Dit is weinig efficiënt. Bovendien is de betrouwbaarheid van de statistieken die op basis van de bijgehouden tabellen worden gegenereerd, niet gegarandeerd. Ook de communicatie naar de andere overheidsorganisaties die op de hoogte moeten zijn van de erkenningen (in het bijzonder de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening) verloopt inefficiënt en blijkt niet vrij van fouten.

Het Rekenhof heeft ook de volledigheid van de behandelde dossiers onderzocht. De aan- of afwezigheid van bepaalde informatie is een aanwijzing voor het belang dat eraan wordt gehecht bij de beoordeling van de aanvraag, en dus over de relevantie van de gevraagde informatie. Van de documenten die bij een behoorlijk gemotiveerde aanvraag moeten zitten, was echter een deel blijkbaar niet nodig om de dossiers te kunnen beoordelen. Bovendien is veel informatie al aanwezig binnen de overheid, wat de vraag doet rijzen of de administratie niet zelf die gegevens kan verkrijgen.

Tijdens de uitvoering van de audit was het informatiseren van de procedures voor de behandeling van de erkenningsdossiers een project in uitvoering. De FOD Werkgelegenheid, Arbeid en

Sociaal Overleg (WASO) verwacht dat het nieuwe ondersteunende informaticaprogramma heel wat van de hoger geschetste problemen zal kunnen oplossen.

Het Rekenhof beveelt de FOD WASO aan om deze informatiseringsoperatie aan te grijpen om het volledige potentieel van e-government optimaal te benutten en er ernstig over te waken dat alvast de huidige verwachtingen zeker worden waargemaakt.

ICT kan echter enkel succesvol in de bedrijfsvoering worden ingevoerd als er gestandaardiseerde procedures bestaan. Die uitwerken is dan ook een belangrijke aanbeveling. Dat zal op zijn beurt pas kunnen worden gerealiseerd als er een duidelijk en coherent regelgevend kader is.

Het Rekenhof beveelt de FOD WASO aan om ook ten aanzien van de ondernemingen ICT in te schakelen met het oog op administratieve vereenvoudiging. Belangrijk hierbij is de vereisten te vereenvoudigen, door na te gaan welke informatie echt nodig is om een dossier te beoordelen. De FOD WASO moet vervolgens nagaan welke gegevens hij – liefst via een elektronisch platform - bij andere overheidsdiensten kan verkrijgen en welke documenten hij nog aan de ondernemingen moet vragen. Het spreekt voor zich dat volledig elektronische dossiers ook gebruiksvriendelijker zijn voor de commissie die de minister over de dossiers adviseert.

Voorts beveelt het Rekenhof de FOD WASO aan om de informatiedoorstroming naar de andere relevante overheidsdiensten efficiënter te organiseren.

Momenteel ontbreken een systematische inzameling en analyse van gegevens over de afwijkingen die aan die ondernemingen worden toegekend zodat er bijvoorbeeld weinig inzicht is in de kostprijs van het stelsel. Een doorgedreven informatisering zal waardevolle, vooralsnog onbestaande data opleveren. Tot slot beveelt het Rekenhof de FOD WASO, de minister en de sociale partners daarom aan deze bron van beleidsinformatie aan te wenden om op een geïnformeerde manier toekomstig beleid te ontwikkelen.